

تحقیق درس ادبیات فارسی

تحلیل کتاب موبی دیک و بررسی آثار هرمان ملویل

استاد: دکتر شیوا زارعی

نویسنده: امید شفیعی

نیم‌سال دوم تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

دانشگاه تهران

این گزارش با هدف شناخت بیشتر و بهتر نویسنده معروف آمریکایی، هرمان ملویل و تحلیل مهم‌ترین اثر او به نام «موبی دیک» نوشته شده است. در این گزارش، به ترتیب ابتدا زندگی‌نامه مختصری از هرمان ملویل و سپس نام برخی از آثار او آورده می‌شود، سپس نقد کتاب موبی دیک از زبان متخصصان و تحلیل‌های آنها ارائه خواهد شد.

سعی شده است که در این گزارش هیچ‌گونه غرض شخصی دخیل نباشد و صرفاً بستری باشد برای شناخت بهتر یکی از مهم‌ترین آثار مکتوب دنیا تا به امروز که شناخت آن به هر شخص اهل علم و مطالعه‌ای توصیه می‌شود.

کلمات کلیدی: نقد و بررسی ادبیات جهان، هرمان ملویل، موبی دیک.

فهرست

چکیده.....	۲
مختصری از زندگی هرمان ملویل.....	۵
آثار هرمان ملویل.....	۸
مهم ترین اثر ملویل: موبی دیک.....	۱۱
نتیجه گیری.....	۱۶

فهرست اشکال

- شکل ۱: نقاشی پرتره هرمان ملویل ۵
- شکل ۲: امضای هرمان ملویل ۷
- شکل ۳: جلد کتاب تایپی ۸
- شکل ۴: جلد کتاب اومو ۸
- شکل ۵: جلد کتاب ماردی ۸
- شکل ۶: جلد کتاب رد بورن ۹
- شکل ۷: جلد کتاب ژاکت سفید ۹
- شکل ۸: جلد کتاب موبی دیک ۹
- شکل ۹: جلد کتاب پیر ۱۰
- شکل ۱۰: جلد کتاب پاتر ۱۰
- شکل ۱۱: جلد کتاب مرد اعتماد ۱۰
- شکل ۱۲: جلد کتاب بیلی-باد ۱۰
- شکل ۱۳: جلدهای نشرهای نیلوفر و امیرکبیر از کتاب موبی دیک ۱۵

مختصری از زندگی هرمان ملویل

شکل ۱: نقاشی پرتره هرمان ملویل

«هرمان ملویل Herman Melville» نویسنده بزرگ آمریکایی در اول اوت سال ۱۸۱۹ در خانواده ای روشنفکر و نسبتاً مرفه در شهر نیویورک به دنیا آمد و در ۲۸ سپتامبر ۱۸۹۱ در همان جا درگذشت.

هرمان ده سال اول زندگی را تقریباً در رفاه و نیک‌بختی به سر برد و زندگی آرام و خوشی را با هفت خواهر و برادر دیگر خود گذراند و متوجه گذشت زمان نبود تا اینکه ناگهان تغییر بزرگی در زندگی آرام و آسوده آنها رخ داد.

پدر هرمان، «آلان ملویل Allan» به سوی ورشکستگی رفت و دیگر نتوانست در مقابل این ورشکستگی که کلیه زندگیش را به باد داد قد راست نماید و از ناراحتی و ناکامی فراوان دو سال بعد از این شکست، زمانی که هرمان دوازده سال داشت، از فرط فرسودگی و ناراحتی رخت از جهان بربست و خانواده اش را در تنهایی و تنگدستی گذاشت.

پس از درگذشت آلان ملویل، همسر و هشت فرزند او مدت مدیدی در تنگدستی و بینوایی مفرط به سر بردند. پس از چند سال هرمان جوان که هجده ساله شده بود به دلیل فقر و مسکنت خانواده اش و ضرورت تامین زندگی دست از تحصیل برداشت و در منطقه ی روستایی دوردستی به آموزش فرزندان روستائیان پرداخت، اما این شغل دیری نپایید.

زمستان سال بعد وی به امید اینکه در سازمان حفر کانال های دولتی مشغول به کار شود، به مطالعه و تحصیل در رشته مهندسی و نظارت ساختمان پرداخت. اما چون این آرزوهم مبدل به یأس گردید، تصمیم گرفت شغل ملوانی پیش گیرد.

در سال ۱۸۳۹ به عنوان کارگر در کشتی بزرگ «سنت لاورنس St. Lawrence» که یک کشتی بازرگانی بود و بین آمریکا و لیورپول رفت و آمد می کرد استخدام شد. این تصمیم و کار از چند لحاظ به نفع او تمام شد.

استخدام وی در این کشتی نخستین مرحله خدمت وی در دریا بود؛ زیرا پس از پایان مدت قرارداد خدمتش در آن کشتی، مدت پنج سال دیگر نیز در کشتی های مختلف به ملوانی پرداخت و در دورانی از زندگی که ذهنش بیش از هر دوران دیگری کنجکاو و آماده آموزش بود خدمت در دریا و سیر و سیاحت نیز برای وی سودمند بود.

هرمان هنگام ترک خدمت دریا بیش از ۲۵ سال نداشت اما عوامل و حوادث گوناگون و تلخ و شیرین روزگار، رشد فکری و تجربه های زیادی برای وی به بار آورد که به زودی در آثارش منعکس گردید. به طور کلی می توان گفت موضوع کلیه ی آثار ملویل حوادث و مشاهدات و تجربیات دوران اولیه زندگی اوست.

آثار ملویل مانند زندگیش در یک لفافه ی اسرار و ابهام پیچیده شده است و این حقیقت در اولین کتاب او به نام «تایپی Typee» یا «نظری به زندگی پُلنزی» کاملاً هویدا است.

ملویل توانسته است در این کتاب قدرت داستان سرایی خود را با ذوقی سرشار و روحی ظریف و بحث فلسفی درباره ی مسخرگی های زندگی و جنبه های زشت مدنیت معاصر به ثبوت رساند.

سخنان تهور آمیزی که به صورت داستان در کتاب «تایپی» به چاپ رسید، موج مخالفت اهل مذهب را علیه ملویل به حرکت درآورد و موجب آن شد که متهم به خیانت به مذهب گردد.

در چاپ دوم کتاب قسمت هایی که موجب آزدگی اهل دین شده بود حذف گردید و ملویل ناگزیر شد برای آثار خود ناشر دیگری پیدا نماید. ناشر انگلیسی که کتاب های او را منتشر کرده بود بیم آن داشت که سخنان ملویل حقیقت نداشته و از راه تخیل بر روی کاغذ آمده باشد.

با وجود انتقادهای و تردیدهایی که نسبت به داستان «تایپی» به عمل آمد، این اثر با موفقیت مواجه گردید و ملویل را در سلک نویسندگان مشهور درآورد. کتاب بعدی او «Omoo» که به رشته ی تحریر در آمد تجربیاتی بود که وی در جزیره «تاهیتی Tahiti» به دست آورده بود.

این کتاب نیز به همان سبک داستان اول به رشته ی تحریر درآمد. وی نه تنها آثار نویسندگان عصر الیزابت اول، و سایر نویسندگان انگلیسی و شاهکارهای رمانتیک اروپا را مطالعه کرده بود، بلکه به بررسی آثار فلاسفه بی شماری هم پرداخته بود و دیگر به شرح حال آدمخواران و سرگرمی های آنان قانع نبود بلکه بیش از پیش به مسائل عقلانی و کشمکش های اجتماعی عصر خود توجه داشت.

در کتاب «ماردی Mardi» قدرت قصه پردازی خود را به افکار فلسفی و اطلاعات نوین خود پیوست و می کوشید به پرسش جاودانی بشر در خصوص چگونگی نیل به سعادت پاسخ دهد.

این کتاب به محض انتشار در آمریکا و انگلستان مورد انتقاد شدید قرار گرفت و از این رو با شکست مالی مواجه گردید. اما ملویل چندان دلسرد نشد زیرا او می گفت: «حاصل برخی از کشتهای خیلی دیر به دست می آید. به خصوص هنگامی که دانه عالی و نیرومند باشد.»

هرمان، برای جبران زیان مالی خود بار دیگر به سبک شرح احوال و داستان پردازی که قبلاً از آن بهره برداری کرده بود بازگشت و دو کتاب به نام «ردبرن Redburn» و «وایت جکت White Jacket» را به رشته تحریر کشید.

در این دو اثر نیز با اتکاء به تجربیات شخصی از نیروی تخیل شگرف خود استفاده نمود و به داستان های جالبی پرداخته است.

تحول هرمان ملویل از یک قصه پرداز و ناقل حوادث به یک نویسنده مو شکاف و متفکر در اثر بعدی به نام «موبی دیک Moby Dick» یا «نهنگ سفید» که عموماً آن را به منزله شاهکار او تلقی می کنند، کاملاً هویداست.

وی تجربیات گران بهای خود را در صید نهنگ در صندوقچه ذهن ذخیره کرده بود تا داستان جداگانه ای درباره این شغل خطرناک و پر حادثه بپردازد، لکن هنگامی که کتاب «موبی دیک» یا «نهنگ سفید» انتشار یافت اهل ذوق و خوانندگان کتاب هایش بی درنگ دریافتند که با یک کتاب عادی درباره شغل خطرناک شکار نهنگ در وسط دریا تفاوت فراوان دارد.

ملویل با انتشار این اثر، در سن سی و یک سالگی یعنی در حدود چهل سال قبل از مرگش به مقام نویسنده ای ارجمند و زبر دست ارتقاء یافت.

در سال ۱۸۴۷ با «الیزابت شاو Elizabeth Shaw» دختر رئیس دادگستری ایالت «ماساچوست Massachusetts» آمریکا که از دوستان صمیمی و نزدیک پدرش بود و نسبت به ملویل مهر و محبت پدری داشت، ازدواج کرد.

«الیزابت» نسبت به این شوهر اسرارآمیز و عجیب و غریب لطف و وفاداری خاصی نشان داد و برای وی دلسوزی فراوانی کرد. اما مشکلات مالی همچنان ملویل را رنج می داد.

کلمه «مرموز» لغتی است که از هر حیث مناسب حال ملویل است. در کتاب «بیلی باد Billy-Budd» و یا «دکل بان» که در حدود یک ربع قرن بعد به رشته تحریر کشیده شد و در سال ۱۹۲۴ یعنی چندین سال پس از درگذشت هرمان ملویل به چاپ رسید، نویسنده بار دیگر می کوشد جنبه های متناقض و پیچیده ی خوی و طبع بشری و روابط او را با اجتماع شرح دهد.

وی از سال ۱۸۶۶ یعنی از سن چهل و هفت سالگی تا مدت بیست سال تمام به شغل ساده و کم درآمد بازرسی گمرک یک ناحیه کوچک اشتغال داشت و در هفتاد و دو سالگی یعنی در سال ۱۸۹۱ هنگامی که دیده از جهان فرو بست همه او را به نام یک نویسنده بزرگ و مرموز می شناختند.

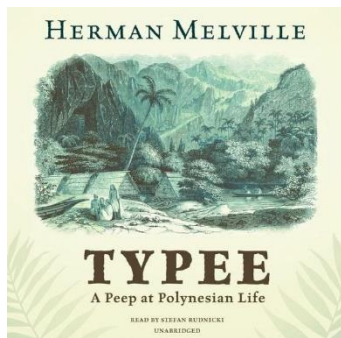
هرمان ملویل بیشتر از لحاظ قدرت نویسندگی و نیروی تخیل و صراحت فکر و به خصوص از حیث داستان سرائی و تفحص دنیای ذهن و وجدان و نقل کشمکش ها و اصطکاک های عصر خود است که مقام بزرگی در میان نویسندگان بزرگ آمریکا احراز کرده است.

Norman M. Charles

شکل ۲: امضای هرمان ملویل

آثار هرمان ملویل

۱) Typee: A Peep at Polynesian Life (1846) تایپی: نگاهی به زندگی پلی‌نزی

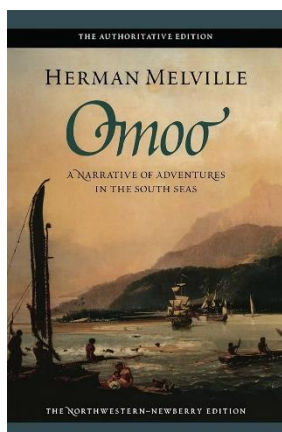

شکل ۳: جلد کتاب تایپی

- **موضوع کلی:** این کتاب به تجربیات ملویل در جزایر مارکزاس در اقیانوس آرام می‌پردازد. داستان درباره یک ملوان آمریکایی است که از یک کشتی فرار کرده و با بومیان تایپی زندگی می‌کند.
- **توضیح اجمالی:** اولین رمان ملویل بر اساس تجربیات واقعی اوست. این کتاب به بررسی تفاوت‌های فرهنگی و زندگی بدوی بومیان می‌پردازد.

- **میزان فروش:** این کتاب موفقیت تجاری داشت و باعث شهرت ملویل شد.

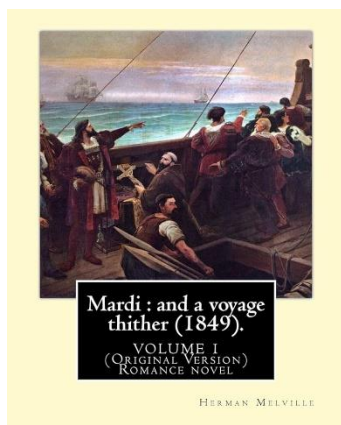
۲) Omoo: A Narrative of Adventures in the South Seas (1847) اومو: روایتی از ماجراها در دریاهای جنوبی

شکل ۴: جلد کتاب اومو

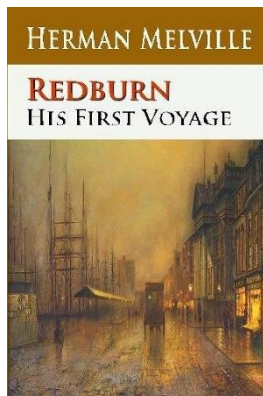
- **موضوع کلی:** دنباله‌ای بر تایپی، این کتاب به ماجراهای ملویل در تاهیتی و تجربه‌اش در یک مزرعه کار می‌پردازد.
- **توضیح اجمالی:** اومو داستان فرار ملویل و دوستش از کشتی و ماجراهایشان در تاهیتی و اقامت در یک مزرعه است.
- **میزان فروش:** این کتاب نیز موفقیت‌آمیز بود و ملویل را به عنوان نویسنده‌ای محبوب تثبیت کرد.

۳) Mardi: And a Voyage Thither (1849) ماردی: و سفری به آنجا

شکل ۵: جلد کتاب ماردی

- **موضوع کلی:** یک رمان فلسفی و پیچیده که داستان یک سفر دریایی خیالی به جزیره‌ای به نام ماردی را روایت می‌کند.
- **توضیح اجمالی:** این کتاب با ساختار پیچیده و موضوعات فلسفی‌اش از آثار قبلی ملویل متفاوت است و به بررسی موضوعات عمیقی همچون سیاست، مذهب، و جامعه می‌پردازد.
- **میزان فروش:** موفقیت تجاری کمی داشت و بسیاری از خوانندگان و منتقدان را گیج کرد.

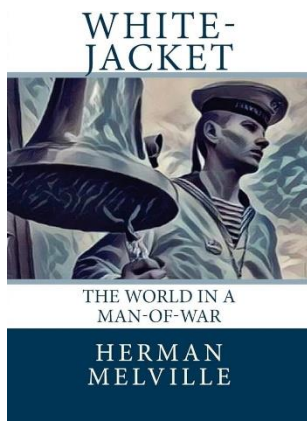

شکل ۶: جلد کتاب رد بورن

۴) Redburn: His First Voyage (1849) ردبرن: اولین سفر او

- **موضوع کلی:** داستان یک پسر جوان که برای اولین بار به عنوان ملوان به سفر دریایی می‌رود.
- **توضیح اجمالی:** این کتاب بر اساس تجربیات اولیه ملویل در دریا نوشته شده و به چالش‌ها و ماجراهای او در اولین سفر دریایی‌اش می‌پردازد.
- **میزان فروش:** این کتاب استقبال خوبی داشت و به بازگشت ملویل به موفقیت تجاری کمک کرد.

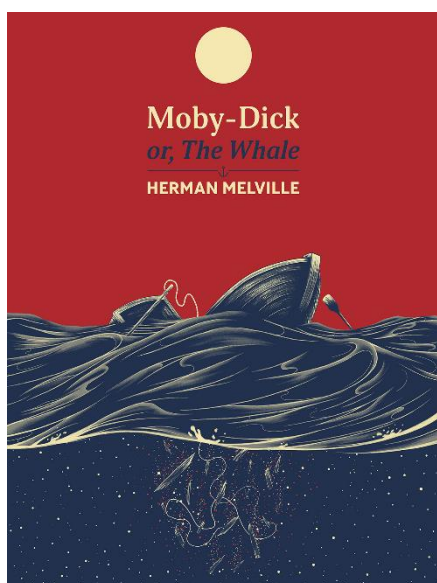
۵) White-Jacket: Or, The World in a Man-of-War (1850) ژاکت سفید: یا، دنیایی در یک کشتی جنگی

شکل ۷: جلد کتاب ژاکت سفید

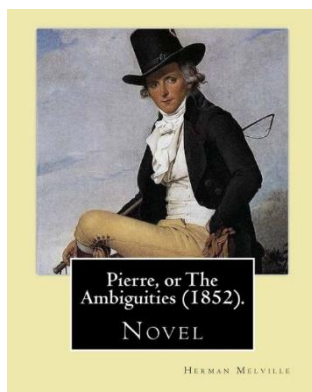
- **موضوع کلی:** زندگی در کشتی جنگی آمریکا و مشکلات و سختی‌های ملوانان.
- **توضیح اجمالی:** این کتاب به بررسی زندگی سخت ملوانان در کشتی جنگی و نقدی بر شرایط کار آن‌ها می‌پردازد.
- **میزان فروش:** این کتاب نیز موفقیت‌آمیز بود و بازخورد مثبتی از خوانندگان و منتقدان دریافت کرد.

۶) Moby-Dick: Or, The Whale (1851) موبی دیک: یا، نهنگ

شکل ۸: جلد کتاب موبی دیک

- **موضوع کلی:** داستان حماسی کاپیتان ایهب و جستجوی بی‌پایان او برای شکار نهنگ سفید عظیم به نام موبی دیک.
- **توضیح اجمالی:** این کتاب به عنوان یکی از بزرگترین آثار ادبیات جهان شناخته می‌شود. داستان درباره مبارزه بین انسان و طبیعت و جستجوی بی‌پایان برای انتقام است.
- **میزان فروش:** در زمان انتشار، کتاب موفقیت تجاری کمی داشت، اما بعدها به عنوان یک شاهکار ادبی شناخته شد.

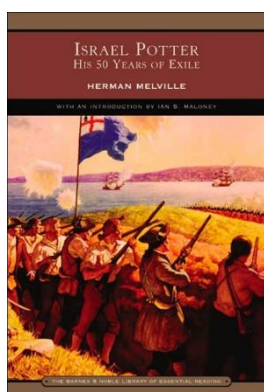

شکل ۹: جلد کتاب پیر

۷) **Pierre: Or, The Ambiguities (1852)** پیر: یا، ابهامات

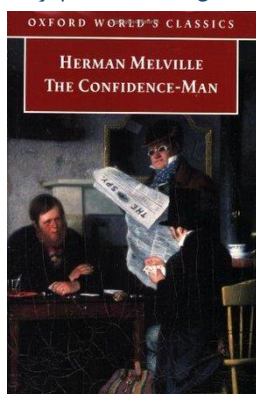
- **موضوع کلی:** داستان پیچیده‌ای درباره یک نویسنده جوان که با بحران‌های اخلاقی و شخصی مواجه است.
- **توضیح اجمالی:** این کتاب به بررسی موضوعات پیچیده‌ای همچون عشق، اخلاق، و هویت می‌پردازد.
- **میزان فروش:** این کتاب نقد منفی دریافت کرد و فروش کمی داشت.

۸) **Israel Potter: His Fifty Years of Exile (1855)** اسرائیل پاتر: پنجاه سال تبعید او

شکل ۱۰: جلد کتاب پاتر

- **موضوع کلی:** داستان زندگی واقعی اسرائیل پاتر، سربازی که در جنگ استقلال آمریکا جنگید و پنجاه سال در تبعید گذراند.
- **توضیح اجمالی:** این کتاب بر اساس زندگی واقعی اسرائیل پاتر نوشته شده و ماجراهای او در جنگ و تبعید را روایت می‌کند.
- **میزان فروش:** این کتاب موفقیت تجاری متوسطی داشت.

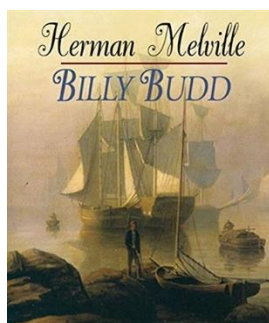

شکل ۱۱: جلد کتاب مرد اعتماد

۹) **The Confidence-Man: His Masquerade (1857)** مرد اعتماد: نقاب او

- **موضوع کلی:** داستانی پیچیده و نمادین درباره فریب و اعتماد در یک کشتی رودخانه‌ای در آمریکا.
- **توضیح اجمالی:** این کتاب به بررسی موضوعات فلسفی و اجتماعی درباره فریب و اعتماد در جامعه می‌پردازد.
- **میزان فروش:** این کتاب فروش کمی داشت.

۱۰) **Billy Budd, Sailor (1924, posthumously published)** بیلی باد، ملوان

شکل ۱۲: جلد کتاب بیلی-باد

- **موضوع کلی:** داستانی کوتاه درباره یک ملوان جوان که به ناحق به شورش متهم و اعدام می‌شود.
- **توضیح اجمالی:** این کتاب به بررسی موضوعات عدالت، بی‌گناهی و قدرت می‌پردازد.
- **میزان فروش:** این کتاب پس از مرگ ملویل منتشر شد و به‌عنوان یکی از آثار برجسته او شناخته شد.

مهم‌ترین اثر ملویل: موبی دیک

خلاصه داستان:

داستان از زبان اسماعیل (Ishmael) روایت می‌شود، یک ملوان جوان که تصمیم می‌گیرد به دریا برود و به عنوان شکارچی نهنگ کار کند. او به شهر نیوبدفورد، ماساچوست می‌رود و در یک مهمان‌خانه با مردی به نام کوئی کوئگ (Queequeg) آشنا می‌شود، یک مرد قوی هیکل و خالکوبی شده از جزایر اقیانوس آرام. آنها دوست می‌شوند و تصمیم می‌گیرند به همراه هم به سفری دریایی بروند.

آنها به کشتی پکوئود ملحق می‌شوند، که ناخدای آن مردی مرموز و کاریزماتیک به نام آهاب است. به زودی مشخص می‌شود که آهاب هدفی وسواسی دارد: او می‌خواهد نهنگ سفید عظیمی به نام "موبی دیک" را شکار کند. موبی دیک در یک برخورد قبلی، پای آهاب را از زانو قطع کرده و آهاب از آن زمان به انتقام فکر می‌کند.

در طول سفر، کشتی پکوئود با چالش‌های مختلفی روبرو می‌شود و ملوانان با نهنگ‌های بسیاری در دریا روبرو می‌شوند. اما هدف اصلی آهاب همواره موبی دیک است. او حتی به اخطارها و نشانه‌های بدی که نشان می‌دهند این تعقیب به فاجعه منجر خواهد شد، توجهی نمی‌کند.

در نهایت، پکوئود به موبی دیک می‌رسد و نبردی شدید بین آنها آغاز می‌شود. نهنگ سفید بزرگ به کشتی حمله کرده و آن را نابود می‌کند. بسیاری از ملوانان کشته می‌شوند و آهاب نیز در تلاش برای شکار موبی دیک جان خود را از دست می‌دهد. اسماعیل تنها بازمانده این حادثه است که با شناور شدن بر روی تکه‌ای از خرابه‌های کشتی نجات پیدا می‌کند و داستان را روایت می‌کند.

موبی دیک به بررسی موضوعات عمیق فلسفی و اخلاقی می‌پردازد، از جمله:

وسواس و انتقام: وسواس آهاب برای شکار موبی دیک و تمایل شدید او به انتقام از نهنگ سفید، که نهایتاً به نابودی خودش و خدمه‌اش منجر می‌شود.

انسان و طبیعت: برخورد انسان با طبیعت و تلاش برای تسلط بر آن، و نیز تأملاتی در مورد عظمت و ناشناخته‌های دریا.

سرنوشت و اراده: پرسش‌هایی درباره اراده آزاد انسان و نقش سرنوشت در زندگی او.

همبستگی و تنهایی: روابط بین ملوانان و حس تنهایی ایزمایل به عنوان تنها بازمانده.

"موبی دیک" نه تنها یک داستان ماجراجویانه است، بلکه یک کاوش عمیق در روان‌شناسی انسان و مفاهیم فلسفی است که همچنان تأثیرگذار و قابل تأمل باقی مانده است.

اکنون برخی از نظرات منتقدان مشهور درباره موبی دیک بررسی می‌شود این افراد مهم‌ترین و برجسته‌ترین موارد تحلیل‌ات را درباره کتاب بیان کرده‌اند. علاوه بر این موارد دیگری هم هست که در ادامه یا بررسی می‌شوند یا از آوردن آنها صرف نظر شده است.

۱) دی. اچ. لارنس (D. H. Lawrence):

لارنس در کتاب "مطالعات در ادبیات کلاسیک آمریکایی" (Studies in Classic American Literature) خود "موبی دیک" را اثری شگفت‌انگیز توصیف کرده و تاکید دارد که این کتاب به مفاهیمی عمیق‌تر از یک داستان ماجراجویی ساده می‌پردازد.

او "موبی دیک" را به عنوان سفری به عمق روان انسان و بررسی پیچیدگی‌های روحی و اخلاقی می‌بیند.

۲) ای. ام. فورستر (E. M. Forster):

فورستر در کتاب "جنبه‌های رمان" (Aspects of the Novel) خود، به ستایش از "موبی دیک" پرداخته و اشاره کرده که این کتاب یکی از بهترین مثال‌های رمان‌های اپیکی است که توانسته است تلفیقی از داستان و فلسفه را به خوبی ارائه دهد.

فورستر از توانایی ملویل در ایجاد تنش و ساختن شخصیت‌های چندبعدی تمجید می‌کند.

۳) رالف الیسون (Ralph Ellison):

الیسون، نویسنده کتاب معروف "مرد نامرئی"، "موبی دیک" را اثری مهم در ادبیات آمریکایی می‌داند. او به ویژه به تأثیر این کتاب بر نویسندگان سیاه‌پوست آمریکایی اشاره کرده و معتقد است که "موبی دیک" با بررسی موضوعاتی مانند هویت، قدرت و طبیعت انسان، الهام‌بخش بسیاری از نویسندگان بوده است.

۴) هارولد بلوم (Harold Bloom):

بلوم، منتقد ادبی معروف، "موبی دیک" را یکی از بزرگ‌ترین آثار ادبیات جهان می‌داند. در کتاب "قانون غربی" (The Western Canon) خود، بلوم این کتاب را به عنوان یکی از کتاب‌های کلیدی در فهرست خود قرار داده و معتقد است که "موبی دیک" به دلیل عمق فلسفی و داستانی‌اش یکی از بزرگ‌ترین دستاوردهای ادبیات است.

۵) ریچارد بروکس (Richard Brodhead):

بروکس در مقاله‌های مختلف خود به تحلیل "موبی دیک" پرداخته و این کتاب را به عنوان نمادی از مبارزه انسان با نیروهای طبیعی و اجتماعی می‌داند. او معتقد است که "موبی دیک" با بررسی تعارض‌های درونی شخصیت‌ها و تقابل آنها با محیط، نگاهی عمیق به مسائل انسانی ارائه می‌دهد.

۶) کامیلا پگلیه (Camille Paglia):

پگلیه، منتقد فرهنگی و نویسنده، "موبی دیک" را اثری پیچیده و چندلایه می‌داند که به بررسی موضوعاتی مانند جنسیت، قدرت و طبیعت انسان می‌پردازد. او این کتاب را به عنوان یکی از مهم‌ترین آثار ادبیات آمریکایی معرفی کرده و از سبک نوشتاری و ساختار روایی ملویل تمجید می‌کند.

بنا بر این از موارد بالا تحسین‌های زیر قابل برداشت است:

ساختار پیچیده و چندلایه:

بسیاری از منتقدان از ساختار پیچیده و چندلایه "موبی دیک" تمجید کرده‌اند. هرمان ملویل توانسته است داستانی را خلق کند که در آن داستان‌های فرعی، تاملات فلسفی، و توصیفات دقیق از دریا و زندگی ملوانان به طور هماهنگ در کنار هم قرار گرفته‌اند.

شخصیت‌پردازی قوی:

شخصیت‌های پیچیده و به یادماندنی مانند ناخدا آهاب و کوئی کوئگ، به ویژه آهاب که به عنوان نمادی از وسواس و انتقام شناخته می‌شود، از جمله نقاط قوت اصلی کتاب هستند. منتقدان اغلب از توانایی ملویل در خلق چنین شخصیت‌های چندبعدی و واقع‌گرایانه تحسین کرده‌اند.

استفاده از زبان و سبک نوشتاری:

ملویل از زبانی شاعرانه و غنی استفاده کرده است که به کتاب جذابیت و زیبایی خاصی می‌بخشد. منتقدان از سبک نوشتاری منحصر به فرد ملویل و توانایی او در خلق تصاویری زنده و قدرتمند از دریا و زندگی در آن، تحسین کرده‌اند.

برخی انتقاداتی هم به کتاب وارد شده است که در ادامه بررسی می‌شود این انتقادات هم از نظرات تحلیلگرهای مختلف در ادوار طولانی که کتاب بررسی شده است برداشت شده است.

طولانی و پراکندگی:

برخی منتقدان از طولانی بودن و پراکندگی داستان انتقاد کرده‌اند. برخی از خوانندگان ممکن است بخش‌های فلسفی و توصیفی کتاب را کند و خارج از موضوع اصلی بدانند.

موضوعات پیچیده و فلسفی:

برخی منتقدان معتقدند که موضوعات پیچیده و فلسفی مطرح شده در کتاب ممکن است برای برخی از خوانندگان دشوار و گیج‌کننده باشد. این کتاب نیازمند توجه و تمرکز زیاد است و ممکن است همه خوانندگان نتوانند با تمام جنبه‌های آن ارتباط برقرار کنند.

موفقیت اولیه:

"موبی دیک" در زمان انتشار اولیه‌اش موفقیت تجاری و انتقادی چندانی کسب نکرد و بیشتر پس از مرگ ملویل به عنوان یک شاهکار ادبی شناخته شد. این امر ممکن است نشان‌دهنده این باشد که در زمان خود، مخاطبان نتوانستند با سبک و محتوای کتاب ارتباط برقرار کنند.

درباره ساختار فصلی کتاب هم می‌توان به موارد زیر اشاره نمود.

طبق گفته والتر بزانشان می‌توان فصول مختلف کتاب را به «فصل‌های دنباله‌دار»، «فصل‌های گروهی» و «فصل‌های تعدیل‌کننده» تقسیم کرد.

ساده‌ترین دنباله‌ها در فرایند روایت، در دنباله‌های مضمونی مانند سه فصلی که درباره نقاشی وال‌ها صحبت می‌شود و در دنباله‌هایی با شباهت‌های ساختاری مانند پنج فصل دراماتیکی که با «عرشه دوم» آغاز می‌شود یا چهار فصلی که با «شمع‌ها» آغاز می‌گردد، دیده می‌شود.

فصل‌های گروهی فصولی هستند که مانند رنگ سفید مفهوم‌شان اهمیت دارند و آن‌ها معنی آتش را می‌دهند. فصل‌های تعدیل‌کننده فصل‌هایی با مفهوم متضاد هستند. مانند فصل پندارها و پایان سخن یا مشابه فصول «عرشه دوم» و «شمع‌ها».

محقق لاورنس بول، ترتیب فصول غیرروایی در سه الگوی ساختاریافته توصیف می‌کند:

یک، برخورد با نه کشتی دیگر و پرسیدن از آن‌ها درباره موبی‌دیک. هر کدام از کشتی دیگری بیشتر صدمه دیده بود و این خود از سرنوشت پکوئود خبر می‌دهد.

دوم، تأثیر برخورد با نهنگ‌ها به‌طور فزاینده‌ای افزایش می‌یابد. در برخوردهای اول به ندرت تماسی پیش می‌آید؛ بعدتر علامت‌های اشتباه و تعقیب‌های روتین پیش می‌آید و سرانجام از دست دادن بزرگ نهنگ‌ها در کناره دریای چین در فصل «بحریه بزرگ».

یک گردباد نزدیک ژاپن یک مرحله پیش از برخورد با موبی‌دیک است. الگوی سوم مستندات نهنگ‌شناسی است که خودش می‌تواند به دو بخش تقسیم بشود. این فصل‌ها با تاریخ باستانی شکار نهنگ و طبقه‌بندی کتاب‌شناسی نهنگ‌ها آغاز می‌شود، در ادامه با داستان‌های شیاطین در نهنگ‌ها در کل و در موبی‌دیک به اخص به موضوع نزدیک‌تر می‌شود.

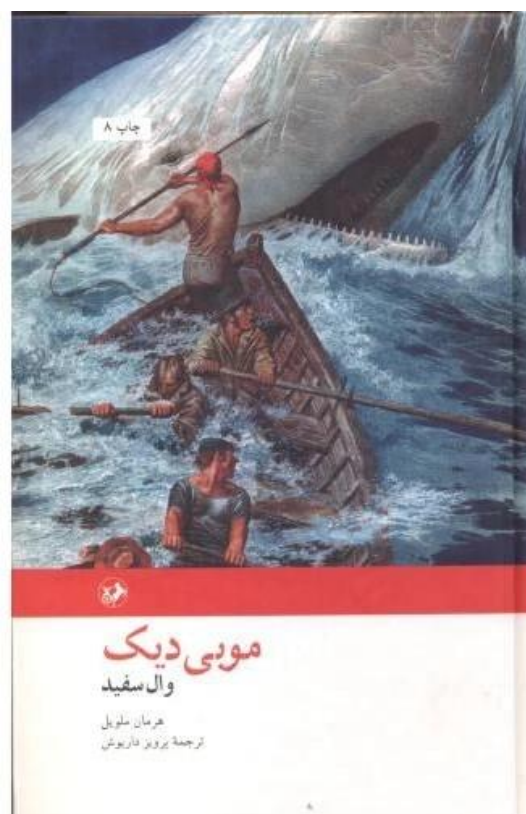
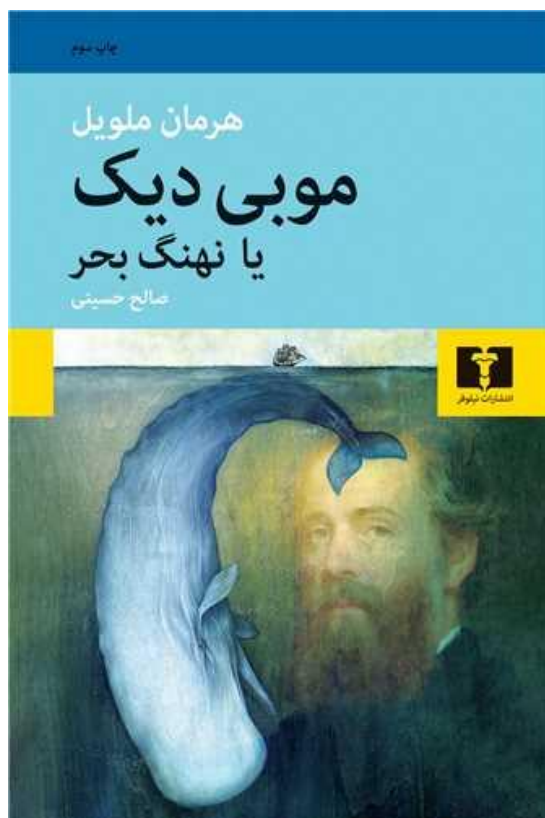
یک تفسیر نیز به ترتیب وقایع زمانی از تصویر نهنگ ارائه می‌دهد. نقطه اوج این بخش در فصل ۵۷ است که با یک تواضع آغاز می‌شود و با صورت فلکی قیطس پایان می‌یابد.

فصل بعدی «شاه‌ماهی»، نیمه دیگر این الگوست و با توصیف زندگی نهنگ آغاز می‌گردد و سپس آناتومی نهنگ عنبر را مورد مطالعه قرار می‌دهد. دو فصل آن به تکامل نهنگ اشاره دارد و بیان می‌کند به عنوان یک گونه هیچ‌گاه از بین نمی‌روند.

این کتاب نخستین بار توسط علی اصغر محمدزاده در سال ۱۳۳۵ و بار دیگر به قلم پرویز داریوش، به فارسی ترجمه و توسط انتشارات امیرکبیر به چاپ رسید.

این انتشارات به تازگی تلخیص جدیدی از موبی‌دیک را به قلم محمد طلوعی در مجموعه «خلاصه رمان‌های برجسته» خود منتشر کرده‌است. این کتاب همچنین با ترجمه صالح حسینی از سوی نشر نیلوفر منتشر شده است.

در نسخه بریتانیایی ملویل کلمه کشف کردن را به درک کردن تغییر داده‌است. در واقع، ادراک چیزی است که باعث می‌شود ما اشکال را آن طور که وجود دارند ببینیم.

شکل ۱۳: جلد‌های نشرهای نیلوفر و امیرکبیر از کتاب موبی دیک

"موبی دیک" هرمان ملویل یک اثر ادبی بی‌نظیر است که به دلیل عمق فلسفی، شخصیت‌پردازی قوی و استفاده از زبان شاعرانه، همواره در میان آثار برجسته ادبیات جهان جایگاه ویژه‌ای داشته است. هرچند ممکن است برخی از خوانندگان با پیچیدگی‌ها و طولانی بودن آن مشکل داشته باشند، اما تاثیر عمیق آن بر ادبیات و فرهنگ غیرقابل انکار است.

این کتاب نه تنها داستانی درباره سفر و تعقیب است، بلکه کاوشی در روان‌شناسی انسان و مفاهیم اساسی زندگی است که همچنان مورد تحلیل و بررسی قرار می‌گیرد.

"موبی دیک" داستانی است درباره سفر و تعقیب، اما در لایه‌های عمیق‌تر آن، ملویل به مفاهیم اساسی‌تری چون انتقام، وسواس، طبیعت انسان و جایگاه او در جهان می‌پردازد. شخصیت اصلی، ناخدا آهاب، نمادی از انسانی است که با اراده‌ای آهنین و بدون توجه به هشدارها و نشانه‌های بد، به دنبال هدفی می‌رود که نهایتاً او و همراهانش را به نابودی می‌کشاند.

اسماعیل، راوی داستان، با نگاهی دقیق و مشاهده‌گرانه، ما را به دنیای پیچیده دریا و زندگی ملوانان می‌برد. او نه تنها داستان سفر دریایی را روایت می‌کند، بلکه با تأملات فلسفی و تأملات درونی خود، لایه‌های مختلفی از معنای زندگی، سرنوشت و مبارزه انسان با نیروهای ناشناخته طبیعت را به تصویر می‌کشد.

یکی از نکات برجسته در "موبی دیک"، نحوه پرداختن ملویل به شخصیت‌ها و تعاملات آنهاست. ملوانان کشتی پکوئود هر کدام نماینده نوع خاصی از انسان‌ها با باورها و تجربیات متفاوت هستند، که این تنوع انسانی به کتاب عمق و غنای بیشتری می‌بخشد.